GENERALITAT VALENCIANA iseacv Institut superior d'ensenyances artístiques Comunitat Valenciana

GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV

GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV

Curs /*Curso*

2026-2027

1	**Dades d'identificació de l'assignatura** *Datos de identificación de la asignatura*				
Nom de l'assignatura *Nombre de la asignatura*	**Composició aplicada I / *Composición aplicada I***				
Crèdits ECTS *Créditos ECTS*	**6**	Curs *Curso*	3º	Semestre *Semestre*	Annual
Tipus de formació *Tipo de formación* bàsica, específica, optativa *básica, específica, optativa*	Específica	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura *Idioma/s en que se imparte la asignatura*			Castellà-Valencià / *Castellano-Valenciano*
Matèria *Materia*	Composició i Intrumentació *Composición e Instrumentación*				
Titulació *Titulación*	Grau en Música *Grado en Música*				
Especialitat *Especialidad*	Direcció *Dirección*				
Centre *Centro*	Conservatori Superior de Música "Óscar Esplà" d'Alacant *Conservatorio Superior de Música "Óscar Esplá" de Alicante*				
Departament *Departamento*	Composició *Composición*				
Professorat *Profesorado*	Sr. Casanova Martínez				
e-mail *e-mail*	vg.casanovamartine@iseacv.gva.es				

1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació

Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación

Aquesta assignatura permet introduir l'alumnat en el món de la composició i en l'estudi de les característiques i possibilitats individuals dels diferents instruments. Es treballaran conceptes com ara la forma, l'estructura harmònica, els registres, les textures i la fusió tímbrica.

El seu principal objectiu és establir les bases de la composició musical, comunes a qualsevol estètica, que han de servir per a sustentar sòlidament el discurs musical de qualsevol composició.

El paper del docent serà principalment el d'instructor, tot promovent el desenvolupament en l'alumnat d'un model creatiu propi.

Esta asignatura permite introducir al alumnado en el mundo de la composición y en el estudio de las características y posibilidades individuales de los diferentes instrumentos. Se trabajarán conceptos como la forma, la estructura armónica, los registros, las texturas, la fusión tímbrica.
Su principal objetivo es sentar las bases de la composición musical, comunes a cualquier estética, que deben servir para sustentar sólidamente el discurso musical de cualquier composición.
El papel del docente será principalmente como instructor, promoviendo el desarrollo en el alumno de un modelo creativo propio.

1.2 Coneixements previs
Conocimientos previos

Requisits previs, mínims o necessaris per a cursar l'assignatura. Coneixements recomanats i/o relació amb altres assignatures de la mateixa titulació
Requisitos previos, mínimos o necesarios para cursar la asignatura. Conocimientos recomendados y/o relación con otras asignaturas de la misma titulación

Són necessaris coneixements sòlids d'Harmonia, Anàlisi, Contrapunt i Tecnologia musical (editor de partitures), així com tots els coneixements que s'hagen pogut adquirir durant els Ensenyaments Professionals de Música.

Son necesarios conocimientos sólidos de Armonía, Análisis, Contrapunto y Tecnología musical (editor de partituras), así como de todos los conocimientos que se hayan podido aprender durante las Enseñanzas Profesionales de Música.

2 Competències de l'assignatura
Competencias de la asignatura

Les competències venen establides en els plans d'estudis publicats en la corresponent orde de 2 de novembre de 2011. Es convenient detallar el grau de contribució de l'assignatura a l'adquisició i desenvolupament de cada competència (molt, prou, un poc, poc)
Las competencias vienen establecidas en los planes de estudios publicados en la correspondiente orden de 2 de noviembre de 2011. Es conveniente detallar el grado de contribución de la asignatura a la adquisición y desarrollo de cada competencia (mucho, bastante, algo, poco)

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

CT1 Organitzar i planificar el treball de manera eficient i motivadora.

CT2 Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.

CT3 Solucionar problemes i prendre decisions que responguen als objectius del treball que es realitza.

CT4 Utilitzar eficientment les tecnologies de la informació i la comunicació.
CT6 Realitzar autocrítica envers el propi exercici professional i interpersonal.
CT8 Desenvolupar de manera raonada i crítica idees i arguments.
CT11 Desenvolupar en la pràctica laboral una ètica professional basada en l'apreciació i la sensibilitat estètica, mediambiental i envers la diversitat.
CT12 Adaptar-se, en condicions de competitivitat, als canvis culturals, socials i artístics i als avanços que es produïsquen en l'àmbit professional i seleccionar les vies adequades de formació contínua.
CT13 Buscar l'excel·lència i la qualitat en la seua activitat professional.
CT14 Dominar la metodologia d'investigació en la generació de projectes, idees i solucions viables.
CT15 Treballar de manera autònoma i valorar la importància de la iniciativa i l'esperit emprenedor en l'exercici professional.
CT16 Utilitzar els mitjans i recursos al seu abast amb responsabilitat envers el patrimoni cultural i mediambiental.
CT17 Contribuir amb la seua activitat professional a la sensibilització social sobre la importància del patrimoni cultural, la seua incidència en els diferents àmbits i la seua capacitat per generar valors significatius.

COMPETÈNCIES GENERALS

CG1 Conéixer els principis teòrics de la música i haver desenvolupat adequadament aptituds per al reconeixement, la comprensió i la memorització del material musical.
CG2 Mostrar aptituds adequades per a la lectura, la improvisació, la creació i la recreació musical.
CG3 Produir i interpretar correctament la notació gràfica de textos musicals.
CG4 Reconéixer materials musicals gràcies al desenvolupament de la capacitat auditiva i saber aplicar aquesta capacitat a la seua pràctica professional.
CG8 Aplicar els mètodes de treball més apropiats per a superar els reptes que se li presenten en el terreny de l'estudi personal i en la pràctica musical col·lectiva.
CG11 Estar familiaritzat amb un repertori ampli i actualitzat, centrat en la seua especialitat, però obert a altres tradicions. Reconéixer els trets estilístics que caracteritzen aquest repertori i poder descriure'ls de manera clara i completa.
CG13 Conéixer els fonaments i l'estructura del llenguatge musical i saber aplicar-los en la pràctica interpretativa, creativa, d'investigació o pedagògica.
CG17 Estar familiaritzat amb els diferents estils i pràctiques musicals que li permeten entendre, en un context cultural més ampli, el seu propi camp d'activitat i enriquir-lo.
CG20 Conéixer la classificació, les característiques acústiques, històriques i antropològiques dels instruments musicals.

CG21 Crear i donar forma als seus propis conceptes artístics havent desenvolupat la capacitat d'expressar-se a través d'aquests a partir de tècniques i recursos assimilats.
CG22 Disposar de recursos musicals amplis i diversos per a poder crear o adaptar peces musicals, així com improvisar en diferents contextos a partir del coneixement d'estils, formats, tècniques, tendències i llenguatges diversos.
CG23 Valorar la creació musical com l'acció de donar forma sonora a un pensament estructural ric i complex.
CG24 Desenvolupar capacitats per a l'autoformació al llarg de la seua vida professional.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

CE2 Conéixer l'estructura musical de les obres dels diferents repertoris de la tradició occidental i d'altres músiques, amb capacitat per a valorar-ne els aspectes sintàctics i sonors.
CE3 Desenvolupar habilitats auditives que li permeten reconéixer, memoritzar i reproduir una àmplia varietat de materials musicals.
CE4 Comprendre analíticament la creació, la notació i la interpretació de les obres musicals des d'una concepció global.
CE5 Dominar les tècniques bàsiques de composició.
CE6 Conéixer les aplicacions tecnològiques en la notació, l'enregistrament, l'edició i la interpretació musicals.
CE8 Conéixer les tendències més recents de la creació musical, amb capacitat per a valorar-les aprofundint en les seues notacions i implicacions interpretatives.
CE11 Adquirir una personalitat artística singular i flexible que permeta adaptar-se a entorns i reptes creatius múltiples.

COMPETENCIAS TRANSVERSALES

CT1 Organizar y planificar el trabajo de forma eficiente y motivadora.
CT2 Recoger información significativa, analizarla, sintetizarla y gestionarla adecuadamente.
CT3 Solucionar problemas y tomar decisiones que respondan a los objetivos del trabajo que se realiza.
CT4 Utilizar eficientemente las tecnologías de la información y la comunicación.
CT6 Realizar autocrítica hacia el propio desempeño profesional e interpersonal.
CT8 Desarrollar razonada y críticamente ideas y argumentos.
CT11 Desarrollar en la práctica laboral una ética profesional basa- da en la apreciación y sensibilidad estética, medioambiental y hacia la diversidad.
CT12 Adaptarse, en condiciones de competitividad a los cambios culturales, sociales y artísticos y a los avances que se produzcan en el ámbito profesional y seleccionar los cauces adecuados de formación continua.
CT13 Buscar la excelencia y la calidad en su actividad profesional.

CT14 Dominar la metodología de investigación en la generación de proyectos, ideas y soluciones viables.

CT15 Trabajar de forma autónoma y valorar la importancia de la iniciativa y el espíritu emprendedor en el ejercicio profesional.

CT16 Usar los medios y recursos a su alcance con responsabilidad hacia el patrimonio cultural y medioambiental.

CT17 Contribuir con su actividad profesional a la sensibilización social de la importancia del patrimonio cultural, y su incidencia en los diferentes ámbitos y su capacidad de generar valores significativos.

COMPETENCIAS GENERALES

CG1 Conocer los principios teóricos de la música y haber desarrollado adecuadamente aptitudes para el reconocimiento, la comprensión y la memorización del material musical.

CG2 Mostrar aptitudes adecuadas para la lectura, improvisación, creación y recreación musical.

CG3 Producir e interpretar correctamente la notación gráfica de textos musicales.

CG4 Reconocer materiales musicales gracias al desarrollo de la capacidad auditiva y saber aplicar esta capacidad a su práctica profesional.

CG8 Aplicar los métodos de trabajo más apropiados para superar los retos que se le presenten en el terreno del estudio personal y en la práctica musical colectiva.

CG11 Estar familiarizado con un repertorio amplio y actualizado, centrado en su especialidad, pero abierto a otras tradiciones. Reconocer los rasgos estilísticos que caracterizan a dicho repertorio y poder describirlos de forma clara y completa.

CG13 Conocer los fundamentos y la estructura del lenguaje musical y saber aplicarlos en la práctica interpretativa, creativa, de investigación o pedagógica.

CG17 Estar familiarizado con los diferentes estilos y prácticas musicales que le permitan entender, en un contexto cultural más amplio, su propio campo de actividad y enriquecerlo.

CG20 Conocer la clasificación, características acústicas, históricas y antropológicas de los instrumentos musicales.

CG21 Crear y dar forma a sus propios conceptos artísticos habiendo desarrollado la capacidad de expresarse a través de ellos a partir de técnicas y recursos asimilados.

CG22 Disponer de recursos musicales amplios y diversos para poder crear o adaptar piezas musicales así como improvisar en distintos contextos a partir del conocimiento de estilos, formatos, técnicas, tendencias y lenguajes diversos.

CG23 Valorar la creación musical como la acción de dar forma sonora a un pensamiento estructural rico y complejo.

CG24 Desarrollar capacidades para la autoformación a lo largo de su vida profesional.

COMPETENCIAS ESPECÍFICAS

CE2 Conocer la estructura musical de las obras de los distintos repertorios de la tradición occidental y de otras músicas, con capacidad para valorar sus aspectos sintácticos y sonoros.

CE3 Desarrollar habilidades auditivas que le permitan reconocer, memorizar y reproducir una amplia variedad de materiales musicales.

CE4 Comprender analíticamente la creación, notación e interpretación de las obras musicales desde una concepción global.

CE5 Dominar las técnicas básicas de composición.

CE6 Conocer las aplicaciones tecnológicas en la notación, grabación, edición e interpretación musicales.

CE8 Conocer las tendencias más recientes de la creación musical, con capacidad para valorarlas profundizando en sus notaciones e implicaciones interpretativas.

CE11 Adquirir una personalidad artística singular y flexible que permita adaptarse a entornos y retos creativos múltiples.

3 Resultats d'aprenentatge

Resultados de aprendizaje

RESULTATS D'APRENENTATGE *RESULTADOS DE APRENDIZAJE*	COMPETÈNCIES RELACIONADES *COMPETENCIAS RELACIONADAS*
L'alumnat ha de demostrar l'assoliment dels següents resultats d'aprenentatge:	
1) Ha de ser capaç d'elaborar peces, arranjaments i estudis per a la seua utilització a l'aula, en diverses situacions i dins de l'àmbit pedagògic.	CT1, CT3, CT13, CT15, CG2, CG3, CG8, CG13, CG22, CE5, CE6, CE11
2) Ha de poder plantejar una obra musical basada en una o diverses idees, musicals o extramusicals, i ha de ser capaç d'explicar la relació d'aquesta idea amb l'aplicació de les diferents decisions tècniques.	CT2, CT3, CT8, CT14, CT15, CG2, CG13, CG21, CG23, CE4, CE5, CE8, CE11
3) Ha de poder demostrar el coneixement de les principals tècniques de composició aplicades a l'educació musical dins dels àmbits del llenguatge musical i la pràctica instrumental.	CT2, CT8, CT13, CT14, CG1, CG2, CG13, CG17, CG22, CE2, CE4, CE5, CE8
4) Ha de començar a tenir una idea del perquè de la seua	CT6, CT8, CT11, CT12, CT13,

dedicació a la composició, de les altres inquietuds que l'identifiquen com a subjecte creador i de les conseqüències d'aquestes reflexions.	CT15, CG17, CG21, CG23, CG24, CE8, CE11
5) Ha de saber desenvolupar-se amb correcció en l'entorn de treball amb els músics intèrprets i els compositors, i ser capaç d'explicar, tant per escrit com en el moment de l'assaig, les seues idees musicals.	CT1, CT3, CT8, CT11, CT13, CG3, CG4, CG8, CG21, CG22, CE3, CE4, CE6, CE11
6) Ha de conéixer les bases dels processos creatius que conduïsquen a un domini de la composició en les seues vessants formals, tímbriques, rítmiques, melòdiques, harmòniques, contrapuntístiques i texturals.	CT2, CT3, CT8, CT13, CT14, CG1, CG4, CG13, CG21, CG23, CE2, CE3, CE4, CE5
7) Ha de ser capaç de portar a la pràctica tot allò relacionat amb la realització de treballs estilístics vocals i instrumentals.	CT1, CT3, CT13, CT15, CG2, CG3, CG11, CG17, CG22, CE2, CE4, CE5, CE6
El alumno tiene que demostrar el logro de los siguientes resultados de aprendizaje:	
1) debe ser capaz de elaborar piezas, arreglos y estudios para su utilización en el aula, en diversas situaciones y dentro del ámbito pedagógico;	*CT1, CT3, CT13, CT15, CG2, CG3, CG8, CG13, CG22, CE5, CE6, CE11*
2) debe poder plantear una obra musical que esté basada en una o varias ideas, musicales o extra-musicales, y debe ser capaz de poder explicar la relación de esta idea y la aplicación de las diferentes decisiones técnicas;	*CT2, CT3, CT8, CT14, CT15, CG2, CG13, CG21, CG23, CE4, CE5, CE8, CE11*
3) debe poder demostrar el conocimiento de las principales técnicas de composición aplicadas a la educación musical dentro de los ámbitos del lenguaje musical y la práctica instrumental;	*CT2, CT8, CT13, CT14, CG1, CG2, CG13, CG17, CG22, CE2, CE4, CE5, CE8*
4) debe empezar a tener una idea del porqué de su dedicación a la composición, de las demás inquietudes que le identifican como sujeto creador y de las consecuencias de estas reflexiones;	*CT6, CT8, CT11, CT12, CT13, CT15, CG17, CG21, CG23, CG24, CE8, CE11*

5) debe resolverse con corrección en el entorno de trabajo con los músicos intérpretes y los compositores, y ser capaz de explicar, tanto por escrito como en el momento del ensayo, sus ideas musicales;	*CT1, CT3, CT8, CT11, CT13, CG3, CG4, CG8, CG21, CG22, CE3, CE4, CE6, CE11*
6) debe conocer la base de los procesos creativos que lleven a un dominio de la composición en sus vertientes formales, tímbircas, rítmicas, melódicas, armónicas, contrapuntísticas y texturales; y	*CT2, CT3, CT8, CT13, CT14, CG1, CG4, CG13, CG21, CG23, CE2, CE3, CE4, CE5*
7) debe ser capaz de llevar a la práctica todo lo relacionado con la realización de trabajos estilísticos vocales e instrumentales.	*CT1, CT3, CT13, CT15, CG2, CG3, CG11, CG17, CG22, CE2, CE4, CE5, CE6*

Nota important: Les competències estan expressades en un sentit genèric pel que és necessari incloure en la guia docent els resultats d'aprenentatge. Aquests resultats constitueixen una concreció d'una o diverses competències, fent explícit el grau de domini o acompliment que ha d'adquirir l'alumnat i contenen en la seua formulació el criteri amb el qual van a ser avaluades. Els resultats d'aprenentatge evidencien allò que l'alumnat serà capaç de demostrar en finalitzar l'assignatura o matèria i reflecteixen, així mateix, el grau d'adquisició de la competència o conjunt de competències.

Nota importante: Las competencias están expresadas en un sentido genérico por lo que es necesario incluir en la guía docente los resultados de aprendizaje. Estos resultados constituyen una concreción de una o varias competencias, haciendo explícito el grado de dominio o desempeño que debe adquirir el alumnado y contienen en su formulación el criterio con el que van a ser evaluadas. Los resultados de aprendizaje evidencian aquello que el alumnado será capaz de demostrar al finalizar la asignatura o materia y reflejan, asimismo, el grado de adquisición de la competencia o conjunto de competencias.

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge

Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje

Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... *Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas, …*	Planificació temporal *Planificación temporal*
El treball i l'estudi es realitzen a partir de l'anàlisi d'obres i dels diversos llenguatges de la música de qualsevol època i estil que siguen convenients per a l'alumnat i que s'adapten a les seues necessitats i nivell. Les diferents tècniques i els sistemes de notació, a més de les característiques tècniques i expressives	Durant el present curs es realitzaran tres projectes compositius. Per a la seua elaboració,

dels instruments, d'acord amb la pràctica actual i passada, l'han de conduir a l'assimilació de nous recursos creatius, perquè, de manera progressiva i constant, li permeten desenvolupar un llenguatge personal. Els continguts conceptuals i procedimentals estan estretament units, perquè els primers es refereixen especialment al coneixement teòric i els segons a la seua posada en pràctica. D'altra banda, aquests continguts es connecten transversalment amb els de la resta d'assignatures de l'especialitat. Aquest curs abordarà: 1. Emergència del patró en la percepció musical. 2. Factors clau per a l'organització del discurs musical: ritme, melodies, harmonia, corba de tensió i relaxació, articulació d'unitats estructurals. 3. Fragments fraseològics, incisos, motius, frases, semifrases, períodes, etc. Estructura rítmica, motívica i harmònica de la frase. Potenciació. Connexió de frases. Tipus d'agrupacions fraseològiques. 4. Formes simples: uniseccionals, biseccionals, poliseccionals. Planificació macrotònica i macrorítmica. Articulació entre seccions. 5. Formes complexes: formes de sonata (allegro, lied, rondó, minuet, tema amb variacions, etc.). Exposició, reexposició, transició, desenvolupament, coda. Formes juxtaposades vs. formes evolutives. Obres formades per diversos moviments. Models clàssics, models cíclics, models més enllà dels models clàssics. 6. Expansió del concepte formal més enllà de la pràctica comuna. A més dels continguts conceptuals, n'hi ha d'altres de tipus actitudinal, com ara l'assistència a classe (apartat 6.2), l'interés, la participació activa i el respecte en l'activitat de classe, la presentació ordenada i ben realitzada dels treballs en temps i forma, etc., que es tindran en compte en l'avaluació contínua de l'assignatura.	l'alumnat triarà l'estètica i el llenguatge d'algunes d'elles; de la mateixa manera, el professor podrà determinar el llenguatge d'algun projecte, amb la finalitat que l'alumnat aprofundisca en un llenguatge contrastant amb el dels altres projectes. És necessari disposar d'un ordinador i d'un bon editor de partitures. Al final del semestre, s'hauran de lliurar les obres corresponents, amb les parts corresponents (si n'hi haguera), en format PDF i dins del termini establit, amb el seu índex corresponent. El professor podrà demanar alguna obra addicional, treball o qualsevol altra activitat, si ho considera oportú. L'assistència a classe és obligatòria. *Durante el presente curso se realizarán tres proyectos compositivos.* *Para su elaboración, el alumno elegirá la estética y*

El trabajo y estudio se realiza a partir del análisis de obras y lenguajes diversos de la música de cualquier era y estilo que sea conveniente para el alumno y que se adapte a sus necesidades y nivel. Las diferentes técnicas y los sistemas de notación, además de las características técnicas y expresivas de los instrumentos, de acuerdo a la práctica actual y pasada, le deben llevar a la asimilación de los recursos creativos de nuevo cuño, para que de un modo progresivo y constante le permitan desarrollar un lenguaje personal. *Los contenidos conceptuales y procedimentales van estrechamente unidos porque los primeros se refieren especialmente al conocimiento teórico y los segundos a su puesta en práctica. Por otra parte, dichos contenidos se conectan transversalmente con los del resto de asignaturas de la especialidad.* *Este curso abordará:* 1. *Emergencia del patrón en la percepción musical.* 2. *Factores clave para la organización del discurso musical: ritmo, melodías, armonía, curva de tensión y relajación, articulación de unidades estructurales.* 3. *Fragmentos fraseológicos, incisos, motivos, frases, semifrases, periodos, etc. Estructura rítmica, motívica y armónica de la frase. Potenciación. Conexión de frases. Tipos de agrupaciones fraseológicas.* 4. *Formas simples: uniseccionales, biseccionales, poliseccionales. Planificación macrotonal y macrorítmica. Articulación entre secciones.* 5. *Formas complejas: formas de sonata (allegro, lied, rondó, minueto, tema con variaciones, etc.). Exposición, reexposición, transición, desarrollo, coda. Formas yuxtapositivas vs formas evolutivas. Obras formadas con varios movimientos. Modelos clásicos, modelos cíclicos, modelos más allá de los modelos clásicos.* 6. *Expansión del concepto formal más allá de la práctica común.*	*lenguaje de algunas de ellas; del mismo modo, el profesor podrá determinar el lenguaje de algún proyecto, con el fin de que el alumno profundice en un lenguaje contrastante en otros proyectos.* *Es necesario contar con un ordenador y un buen editor de partituras.* *Al final del semestre, tendrán que ser entregadas las obras correspondientes, con las partes correspondientes (si las hubiera), en PDF dentro del plazo marcado, con su índice correspondiente.* *El profesor podrá pedir alguna obra extra, trabajo o cualquier actividad, si lo estimara oportuno.* *La asistencia a clase es obligatoria.*

Además de los contenidos conceptuales, existen otros de tipo actitudinal, como la asistencia a clase (apartado 6.2), el interés, la participación activa y el respeto en la actividad de clase, la presentación ordenada y bien realizada de los trabajos en tiempo y forma, etc., que se tendrán en cuenta en la evaluación continua de la asignatura.	

5 Activitats formatives
Actividades formativas

5.1 Activitats de treball presencials
Actividades de trabajo presenciales

ACTIVITATS *ACTIVIDADES*	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge *Metodología de enseñanza-aprendizaje*	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge *Relación con los Resultados de Aprendizaje*	Volum treball (en nº hores o ECTS) *Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)*
Classe presencial *Clase presencial*	Exposició de continguts per part del profesor o en seminaris, anàlisi de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements en l'aula. *Exposición de contenidos por parte del profesor o en seminarios, análisis de competencias, explicación y demostración de capacidades, habilidades y conocimientos en el aula.*	Tots / *Todos*	27h
Classes pràctiques *Clases prácticas*	Sessions de treball en grup supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/concerts/representacions/ audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne. *Sesiones de trabajo grupal en grupos supervisadas por el profesor. Estudio de casos, proyectos, talleres, problemas, estudio de campo, aula de informática, laboratorio, visitas a exposiciones/conciertos/ representaciones/audiciones…, búsqueda de datos, bibliotecas, en Internet, etc.* *Construcción significativa del conocimiento a través de la interacción y actividad del alumno.*	Tots / *Todos*	15h
Exposició treball en grup *Exposición trabajo en grupo*	Aplicació de coneixements interdisciplinaris. *Aplicación de conocimientos interdisciplinares.*	Tots / *Todos*	0h
Tutoria *Tutoría*	Atenció personalitzada i en grup reduït. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, talleres, lectures, realització de treballs, projectes, etc. *Atención personalizada y en pequeño grupo. Periodo de instrucción y/o orientación realizado por un tutor/a con el objetivo de revisar y discutir los materiales y temas presentados en las clases, seminarios, talleres, lecturas, realización de trabajos, proyectos, etc.*	Tots / *Todos*	3h
Avaluació *Evaluación*	Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne. *Conjunto de pruebas (audiciones, orales y/o escritas) empleadas en la evaluación inicial, formativa o aditiva del alumno.*	Tots / *Todos*	5h
		SUBTOTAL	50h

5.2 Activitats de treball autònom
Actividades de trabajo autónomo

ACTIVITATS *ACTIVIDADES*	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge *Metodología de enseñanza-aprendizaje*	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge *Relación con los Resultados de Aprendizaje*	Volum treball (en nº hores o ECTS) *Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)*
Treball autònom *Trabajo autónomo*	Estudi de l'alumne/a: preparació i pràctica individual de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. *Estudio del alumno/a: preparación y práctica individual de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,… para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.*	Tots / *Todos*	70h
Estudi pràctic *Estudio práctico*	Preparació en grup de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. *Preparación en grupo de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias, … para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.*	Tots / *Todos*	20h
Activitats complementàries *Actividades complementarias*	Preparació i assistència a activitats complementàries com tallers, exposicions, concerts, representacions, congresos, conferències, ... *Preparación y asistencia a actividades complementarias como talleres, exposiciones, conciertos, representaciones, congresos, conferencias, …*	Tots / *Todos*	10h
		SUBTOTAL	100h

TOTAL	150h

6 Sistema d'avaluació i qualificació
Sistema de evaluación y calificación

6.1 Instruments d'avaluació
Instrumentos de evaluación

Proves escrites (proves objectives, de desenvolupament, mapes conceptuals, …), exposició oral, treballs dirigits, projectes, tallers, estudis de cas, cuaderns d'observació, portafolio, …

Pruebas escritas (pruebas objetivas, de desarrollo, mapas conceptuales, …), exposición oral, trabajos dirigidos, proyectos, talleres, estudios de caso, cuadernos de observación, portafolio, …

INSTRUMENT D'AVALUACIÓ *INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN*	Resultats d'Aprenentatge avaluats Resultados de Aprendizaje evaluados	Percentatge atorgat (%) *Porcentaje otorgado (%)*
L'avaluació de l'aprenentatge de l'alumnat serà contínua i integradora, i es fonamentarà bàsicament en l'avaluació setmanal dels exercicis de classe i en la valoració dels continguts de tipus actitudinal. No obstant això, s'utilitzaran altres eines, com ara	Treball semestral (s'haurà de presentar durant l'última setmana lectiva del semestre). Assistència i seguiment de	70% 30%

exàmens o treballs addicionals, quan siga necessari. *La evaluación del aprendizaje del alumno será continua e integradora, y se fundamentará básicamente en la evaluación semanal de los ejercicios de clase y de la valoración de contenidos de tipo actitudinal. No obstante, se utilizarán otras herramientas, como exámenes o trabajos extra, cuando sea necesario.*	les classes (avaluació continua). *Trabajo semestral (debe presentarse en la última semana lectiva del semestre).* *Asistencia y seguimiento de las clases (Evaluación continua).*	 *70%* *30%*

6.2 **Criteris d'avaluació i dates d'entrega**
Criterios de evaluación y fechas de entrega

1. Realitzar exercicis compositius respectant l'estil o les pautes proposades, tenint cura de la seua qualitat i presentació.
2. Compondre els treballs proposats, incorporant mètodes d'organització musical (formal a diferents nivells, harmònic, rítmic...), així com altres recursos apresos a classe, respectant les normes establides i tenint cura de la seua qualitat i presentació. És de gran importància destacar que aquests continguts s'entrellacen de manera transversal amb altres assignatures, com ara el Contrapunt, l'Harmonia, l'Anàlisi i l'Orquestració. La integració d'aquests recursos provinents de diverses àrees en la composició musical enriqueix i amplia les possibilitats creatives de l'estudiant.
3. Mostrar en els treballs creativitat i singularitat compositiva, així com inquietud per la investigació per a l'obtenció, en diversos mitjans, de nous recursos.
4. Identificar, mitjançant l'anàlisi d'obres o fragments d'estils diversos, els principals elements morfològics a petita i gran escala, així com els principals procediments compositius.
5. Emetre raonaments i/o arguments, oralment o per escrit, per a defensar i/o explicar els treballs realitzats, amb un llenguatge científic basat en els coneixements adquirits.
6. Participar activament en les classes regulars, mostrant atenció i puntualitat, així com involucrar-se en activitats extracurriculars com ara classes magistrals i tallers relacionats amb la matèria.

AVALUACIÓ ORDINÀRIA

L'avaluació es fonamentarà en els treballs assignats durant el curs, la participació a classe, la qualitat del treball i la presentació, així com en la seua evolució. Els terminis de lliurament dels

treballs assignats hauran de ser respectats per a la superació de l'assignatura.
Si el professor ho considera oportú, es realitzarà una defensa pública dels treballs realitzats, que estarà determinada pels paràmetres que establisca el professor (durada, data de presentació, format, etc.).

Pel que fa a l'assistència (obligatòria), es permet un màxim del 20 % de faltes, justificades o no, durant tot el curs escolar. Una vegada superat aquest percentatge, l'alumnat haurà d'acollir-se obligatòriament a l'avaluació extraordinària.

Les faltes justificades ho podran ser en les circumstàncies següents:

- Per malaltia, amb el justificant mèdic corresponent.
- Per activitats del mateix centre, mitjançant un justificant del professor encarregat de l'activitat corresponent.

Si el nombre de faltes injustificades supera de manera considerable les permeses, s'estarà al que disposa l'apartat primer.22 de la Resolució de 14 de setembre de 2021, de la Direcció de l'ISEACV i, en conseqüència, es podria perdre la condició d'alumne o alumna per abandonament escolar. Segons aquesta resolució: quan un alumne o una alumna deixe d'assistir sense justificació a totes les assignatures en què s'haja matriculat durant un període continuat equivalent a un terç del curs escolar, es considerarà abandonament escolar per part de l'alumne o alumna. En aquest cas, perdrà la condició d'alumne o alumna, i quedarà desvinculat o desvinculada dels estudis en els termes que s'especifiquen en el punt 5 de l'article 14 del Decret 48/2011, de 6 de maig, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments artístics superiors.

1. *Realizar ejercicios compositivos respetando el estilo o las pautas propuestas, cuidando su calidad y presentación.*
2. *Componer los trabajos propuestos, incorporando métodos de organización musical (formal a distintos niveles, armónico, rítmico...), así como otros recursos aprendidos en clase, respetando las normas establecidas y cuidando su calidad y presentación. Es de suma importancia destacar que estos contenidos se entrelazan de manera transversal con otras asignaturas, como es el caso de contrapunto, armonía, análisis y orquestación. La integración de estos recursos provenientes de diversas áreas en la composición musical enriquece y amplía las posibilidades creativas del estudiante.*
3. *Mostrar en los trabajos creatividad y singularidad compositiva, así como inquietud por la investigación para la obtención, en diversos medios, de nuevos recursos.*
4. *Identificar mediante el análisis de obras o fragmentos de estilos diversos los principales elementos morfológicos a pequeña y gran escala, así como los principales procedimientos*

compositivos.

5. *Emitir razonamientos y/o argumentos, oralmente o por escrito, para defender y/o explicar, los trabajos realizados, con un lenguaje científico apoyado en los conocimientos adquiridos.*
6. *Participar activamente en clases regulares, mostrando atención y puntualidad, así como involucrarse en actividades extracurriculares como clases magistrales y talleres relacionados con la materia.*

EVALUACIÓN ORDINARIA

La evaluación se fundamentará en los trabajos asignados durante el curso, la participación en clase, la calidad del trabajo y presentación, así como su evolución. Los plazos de entrega de los trabajos asignados deberán ser respetados para la superación de la asignatura.

Si el profesor lo considera oportuno, se hará una defensa pública de los trabajos realizados que vendrá marcada por los parámetros que establezca el profesor (duración, fecha de presentación, formato, etc.).

En cuanto a la asistencia (obligatoria), se permite un máximo del 20% de faltas sean justificadas total o parcialmente durante todo el curso escolar. Una vez superado dicho porcentaje, el alumno deberá acogerse forzosamente a la evaluación extraordinaria.

Las faltas justificadas lo podrán ser en las circunstancias siguientes:

1. por enfermedad, con el justificante médico correspondiente;

2. Por actividades del propio centro, mediante justificante del profesor encargado de la actividad correspondiente.

Si el número de faltas injustificadas rebasa de forma considerable las permitidas, se estará a lo dispuesto en el apartado Primero. 22 de la Resolución de 14 de septiembre de 2021, de la Dirección del ISEACV y, en consecuencia, se podría perder la condición de alumno por abandono escolar. Según esta: Cuando un alumno o una alumna deje de asistir sin justificación a todas las asignaturas de las que se haya matriculado durante un período continuado equivalente a un tercio del curso escolar se considerará abandono escolar por parte del alumno/a. En este caso perderá la condición de alumno/a, quedando desvinculado/a de los estudios en los términos que se especifican en el punto 5, del artículo 14 del Decreto 48/2011, de 6 de mayo, del Consell, por el que se establece la ordenación de las enseñanzas artísticas superiores.

6.3 **Sistemes de recuperació**

Sistemas de recuperación

Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)
Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

Si es considera que la matèria no està prou dominada, seria convenient, dins de les limitacions temporals del curs, ampliar el nombre d'exercicis dedicats a aquesta amb l'objectiu d'assegurar-ne l'assimilació. Quan es considere apropiat (en funció del nivell de la classe), s'avançarà, sense perjudici que el professor propose activitats de reforç a aquells alumnes que no hagen assimilat totalment la matèria. Aquests alumnes tindran la responsabilitat d'aprofundir en aquesta matèria sota la supervisió del professor. L'examen podrà ser una eina necessària per a l'avaluació d'aquestes recuperacions.

L'alumnat suspés haurà de presentar-se a la segona convocatòria.

SEGONA CONVOCATÒRIA

Aquells alumnes que es presenten a la segona convocatòria hauran de lliurar els treballs ordinaris propis de cada semestre en el termini que indique el professor per a la seua revisió.
Es realitzarà un examen a partir dels continguts impartits durant el curs o una defensa pública dels treballs realitzats, que estarà determinada pels paràmetres que establisca el professor (durada, data de presentació, format, etc.). Aquests treballs es lliuraran directament al professor de l'assignatura en el lloc i la data establits, amb la finalitat que puguen ser estudiats prèviament. A més de la còpia física, l'alumnat haurà de lliurar una còpia en PDF de les obres, així com els fitxers d'àudio en format MP3 per a la seua escolta.

L'exposició es limitarà a 30 minuts, després dels quals s'iniciarà una roda de preguntes entre l'alumne i el públic, limitada a un màxim d'altres 30 minuts. La defensa i el treball escrit suposaran un 50 % cadascun, respectivament.

Si se considera que la materia no está suficientemente dominada, sería conveniente, dentro de las limitaciones temporales del curso, ampliar el número de ejercicios dedicados a la misma con objeto de asegurar su asimilación. Cuando se considere apropiado (en función del nivel de la clase) se avanzará, sin perjuicio de que el profesor proponga actividades de refuerzo a aquellos alumnos que no hayan asimilado totalmente la materia. Estos alumnos tendrán la responsabilidad de profundizar en dicha materia bajo la supervisión del profesor. El examen podrá ser una herramienta necesaria para la evaluación de tales recuperaciones.

Los alumnos suspendidos deberán presentarse a segunda convocatoria.

SEGUNDA CONVOCATORIA

Aquellos alumnos que vayan a segunda convocatoria, deberán entregar los trabajos ordinarios

propios de cada semestre en el plazo que indique el profesor para su revisión.

Se realizará un examen a partir de los contenidos impartidos en el curso o una defensa pública de los trabajos realizados que vendrá marcada por los parámetros que establezca el profesor (duración, fecha de presentación, formato, etc.). Dichos trabajos se entregarán directamente al profesor de dicha asignatura en el lugar y fecha con el fin de que puedan ser estudiados previamente. Además de la copia física, el alumno deberá entregar una copia en PDF de las obras, así como los archivos de audios en formato mp3 para su escucha.

La exposición se limitará a 30 minutos tras los cuales se iniciará una rueda de preguntas entre el alumno y el público limitado a un máximo de otros 30 minutos. La defensa y el trabajo escrito supondrán un 50% respectivamente.

7 Bibliografia

Bibliografía

ADLER, Samuel: *The Study of Orchestration.* New York: W.W. Norton & Norton, 1982.

AUBERT, L. y LANDOWSKI, M.: *L'orchestre.* Paris: Presses Uiversitaires de France, 1964.

ALBET, Montserrat. La música del siglo XX. Barcelona, Salvat, 1973.

ANTOKOLETZ, Elliott. The workshop of Béla Bartók. California, University of California Press, 1984.

ASENJO BARBIERI, Francisco. La Zarzuela. Madrid, Música Mundana, 1985.

BAILEY, Kathryn. The Twelve-Note Music of Anton Webern. Cambridge, Cambridge University Press, 1991.

BAINES, Anthony: *Historia de los instrumentos musicales*. Madrid: Taurus, 1988.

BAINES, Anthony: *The Oxford Companion to Musical Instruments*. Oxford: Oxford University Press, 1992.

BAKER, James M. The Music of Alexander Scriabin. New Haven, Yale University Press, 1985.

BARCE, Ramón. Fronteras de la música. Madrid, Real Musical, 1985.

BEKKER, Paul: *The Orchestra*. New York: W.W. Norton & Company, 1963.

BERLIOZ, Héctor: *Grande Trattato di Strumentazione e D'Orchestrazione*. Milán: Ricordi, 1988.

BERNARD, Jonathan W. The Music of Edgar Varèse. New Haven, Yale University Press, 1987.

BERRY, Wallace. Structural functions in music. New York Dover, 1987.

BLACK, D. y GEROU, T.: *Essential Dictionary of Orchestration*. Los Angeles: Alfred Publishing Co., Inc. 1998.

BLANQUER, Amando Análisis de la Forma Musical. Valencia Piles, 1989.

BLATTER, Alfred: *Instrumentation / Orchestration. 2d. ed.* New York: Macmillan, 1997.

BORETZ, B. y CONE, E.T Perspectives on Schoenberg and Stravinsky. Connecticut, Greenwood Press, 1983.

CARNER, Mosco. Alban Berg. Paris J.C. Lattès, 1979.

CARSE, Adam: *The History of Orchestration*. New York: Dover, 1964.

CASABLANCAS, Benet. Dodecafonismo y serialismo en España. (Algunas reflexiones generales) Actas del Congreso internacional España en la música de Occidente, Madrid, INAEM-Ministerio de Cultura, 1987.

CASARES, Emilio La música española hasta 1939 o la restauración musical. Actas del Congreso internacional España en la música de Occidente, Madrid INAEM-Ministerio de Cultura, 1987.

CASARES, Emilio. 14 compositores españoles de hoy. Oviedo, Universidad de Oviedo, 1982.

CASELLA, A. y MORTARI, V.: *La técnica de la Orquesta Contemporánea.* Buenos Aires:Ricordi, 1950.

CHARLES SOLER, Agustín. Análisis de la música española del siglo XX, en torno a la Generación del 51, en prensa 1995.

CHARLES, Agustín. La composición hoy. Enseñanza y aprendizaje. Op. XXI no 0. Madrid Real Musical, 1996.

COERNE, Louis Adolphe*: The Evolution of Modern Orchestration*. Connecticut: Macmillan, 1979.

COOK, Nicholas A. Guide to Musical Analysis. New York, W.W. Norton & Company, Inc 1987.

DARIAS, Javier. La armonía en el ciclo cerrado de cuartas. Madrid Musicinco S.A 1987.

DE PABLO, Luis Aproximación a una estética de la música contemporánea. Madrid, Ciencia Nueva, 1968.

DEL MAR, Norman: *Anatomy of the Orchestra*. London: Faber & Faber, 1983.

FALK, Julien Technique de la Musique Atonale. Paris Alphonse Leduc. 1959.

FERNANDEZ-CID, Antonio. La música española en el siglo XX. Madrid Fundación Juan March, 1973.

FORSYTH, Cecil*: Orchestration*. New York: Dover, 1982.

FORTE, Allen. The Structure of Atonal Music. New Haven, Yale University Press, 1973.

FRANCO, José: *Manual de instrumentación de banda*. Madrid: Ed. Música moderna, 1983.

FUBINI, Enrico. Música y lenguaje en la estética contemporánea. Madrid, Alianza, 1994.

GARCIA GAGO, J. Tratado de Contrapunto tonal y atonal. Barcelona, Clivis, 1986.

GARCIA LABORDA, José María. El expresionismo musical de A. Schoenberg. Murcia, Universidad de Murcia, 1989.

GRAETZER, Guillermo. La música Contemporánea. Buenos Aires Ricordi, 1980.

GRA̋TER, Manfred. Guía de la música contemporánea. Madrid Taurus, 1966.

GRIFFITHS, Paul Modern. Music and After, Directions since 1945. New York, Oxford University

Press, 1995.

GRIFFITS, Paul: *A Concise History of the Avant-Garde Music.* New York: Oxford University Press, 1978.

HERZFELD, Friedrich. La música del siglo XX. Barcelona Labor, 1964.

HINDEMITH, Paul The craft of musical composition.

HOMS, Joaquim. Antologia de la música contemporània deln 1900 al 1959. Barcelona, Pórtic, 2001.

JACOB, Gordon: *Orchestral Technique*. Oxford: Oxfod University Press, 1992.

JACOB, Gordon: *The elements of Orchestration*. Connecticut: Greenwood press, Publishers, 1976.

LA RUE, Jan. Análisis del estilo musical. Barcelona, Labor, 1989.

LENDVAI, Ernó. The workshop of Bartók and Kodály. Budapest, Editio Musica Budapest, 1974.

LESTER, Joel. Analythic approaches to Twentieth-Century Music. New York, W. W. Norton & Company, 1989.

LEWIN, David. Musical Form and Transformation. 4 Analytic Essays. New Haven, Yale University Press, 1993.

MESSIAEN, Olivier. Technique de mon Language Musical (Tomo I y II). Paris, Alphonse Leduc, 1966.

MORGAN, Robert P. La música del siglo XX. Madrid, Labor, 1991.

NYMAN, Michael: *Experimental Music*. New York: Schirmer Books, 1974.

OTT, Leonard: *Orchestration and Orchestral Style of Major Symphonic Works: Analytical Perspectives*. New York: The Edwin Mellen Press, 1997.

PADROS, David. Elements tècnics i morfològics en la música actual. Revista Musical Catalana no 30, Barcelona Publi/Tempo, 1989.

PAZ, Juan Carlos. Arnold Schoenberg o el fin de la era tonal. Buenos Aires, Nueva Visión, 1958.

PERLE, George. Serial Composition and Atonality. California, University of California Press, 1991.

PERONE, James*: Orchestration theory: a bibliography.* Westport: greenwood Press, 1996.

PEYSER, Joan. To Boulez and beyond. Music in Europe since the Rite of Spring. New York, Billboard Books, 1999.

PISTON, Walter: *Orquestación.* Madrid: Real Musical, 1978.

PROUT, Ebenezer: *The Orchestra, Techniques and Combinations.* New York: Dover Publications, 2003.

RAETORIUS, Micheal: *De Organographia.* 2 vols. Oxford: Calrendon Press, 1986.

RAHN, John. Basic Atonal Theory. New York, Schirmer Books, 1980.

RAYNOR, Henry: *The Orchestra.* New York: Charles Scribner's Sons, 1978.

READ, Garner: *Contemporary Instrumental Technique*. New York: Schirmer Books, 1976.

READ, Garner: *Orchestral Combinations.* Maryland: Scarecrow Press Inc., 2004.

READ, Garner: *Style and Orchestration*. New York: Schirmer Books, 1979.

RETI, Rudolph. The thematic process in music. Westport, Connecticut Greenwood Press, 1978.

RETI, Rudolph. Tonalidad, Atonalidad, Pantonalidad. Madrid, Rialp, 1965.

RIMSKY-KORSAKOV, Nicolas: *Principios de orquestación (Tomo I y II).* Buenos Aires: Ricordi, 1946.

SACHS, Curt: *Historia universal de los instrumentos musicales*. Buenos Aires: Centurion, 1948.

SALAZAR, Adolfo. La Música contemporánea en España. Madrid, La nave, 1930.

SALAZAR, Adolfo. La Música en el siglo XX. Madrid, Ediciones del Arbol, 1936.

SALAZAR, Adolfo. La Música orquestal en el siglo XX. México, Fondo de Cultura Económica, 1949.

SCHOENBERG, Arnold. Coherence, Counterpoint, Instrumentation, Instruction in Form. Nebraska, University of Nebraska Press, 1994.

SCHOENBERG, Arnold. Tonality and Form. New York, Pacific Coast Musician, 1935.

SEARLE, Humphrey. El contrapunto del siglo XX. Barcelona, Vergara, 1957.

SHATZKIN, Merton: *Writing for the Orchestra.* New Jersey: Prentice Hall, 1993.

SMITH BRINDLE, Reginald: *Contemporary Percussion.* Oxford: Oxford University Press, 1991.

SMITH BRINDLE, Reginald. La nova música. Barcelona, Antoni Bosch, 1979.

SMITH BRINDLE, Reginald. Serial Composition. New York, Oxford University Press, 1986.

SOPEÑA, Federico. Historia de la Música Española Contemporánea. Madrid, Rialp, 1976.

SOPEÑA, Federico. La música europea contemporánea. Madrid, Unión Musical Española, 1953.

SPITZER, J. y ZASLAW, N.: *The Birth of the Orchestra*. New York: Oxford University Press, 2004.

STONE, Kurt: *Music Notation in the Twentieth Century*. New York: W.W. Norton & Company, 1980.

STRAVINSKY, Igor. Poética Musical. Madrid, Taurus, 1977.

TRANCHEFORT, François-René: *Los instrumentos musicales en el mundo*. Madrid: Alianza, 1991.

TRICHET, Pierre: *Traité des Instruments de Musique (vers 1640).* Genève: Minkoff Reprint, 1978.

TURINA, Joaquín. Tratado de Composición Musical. Madrid, Unión Musical Española, 1946.

VALLS, Manuel. La música actual. Barcelona, Noguer, 1980.

VALLS, Manuel. La música española después de Manuel de Falla. Madrid, Revista de Occidente S.A 1962.